

Megjelenik mindennap, a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félvre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demján L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordaléca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond terjedő 6 kr s egy soros beiktatás után 30 kr. ábr. egyéj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demján László könyv- és kereskedési papírkereskedésében. Postán: Zeisler W. (király utca 60. sz.), Bécsben: Hasenstein és Vogelnél (Neuer Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Vollstraße 22. sz.) Rudolf Mosse-Off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.

Nyitléri cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők.

Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

A király szózata

a meglátogatott árvízkarosult vidék népéhez.

Ó császári és Apost. kir. Felsője a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott a m. kir. miniszterelnökhöz intézni:

„Kedves gróf Lónyay! Ma tértem vissza a magyar alföldről, hová népeim jóletére irányzott fejedelmi gondjaim vezettek.

Fajdalommal tölt el aytai szívem, midőn a rendes években gazdag termést adó vidéken a vizek által okozott nagy károkat szemléltem.

Megnyugvásomra szolgált, hogy az előttölt terület egy része időközben ismét művelés alá vehető lett. Bizton reményelem, hogy a kormányom által részint már elrendelt, részint tervezett és legközelebb fogantatható intézkedések s a társulati munkásság fokozása az elemi csapások által okozott bajokat lehetőleg enyhíteni fogják; a hasonló csapásoknak a jövőben elhárítása iránt, kormányom előmunkálatai és előterjesztései alapján intézkedni fog a törvényhozás.

A bajok között, a melyeket fájdalommal láttam, örömmel töltött el, egész utam alatt szemlélhetni legdrágább kincsemet: népeim szeretetét. Hű népem az őszinte ragaszkodás és osztatlan szeretet lelkes és fényes nyilatkozataival környezett mindenütt.

Visszatérve a fővárosba, fejedelmi hivatásom kedves kötelességét sietek teljesíteni, midőn ezért teljes elismeréssel és őszinte köszönetem nyilvánítom. Nem egyes városhoz vagy helységhez, hanem az általam látogatott vidék összes népességéhez intézem e nyilatkozatot, miután ugyanazon érzelem őszinte kifejezésével találkozom egyaránt mindenütt.

Ezelőtt néhány évvel ünnepélyes alkalomkor mondtam: „Boldog fejedelme csak boldog nemzetnek lehet”. Hogy ezt elérjem, ezennel is arra leszek irányozva aytai szándékaim és fejedelmi gondjaim.

Hiszem, hogy a mindenható áldásával fogja kisérni e törekvéseimet; s bizton remélem, hogy hű népeimnek a trón és haza iránti hű ragaszkodása és őszinte szeretete mellett, kedvelt Magyarországom és a monarchia szép és biztos jövőnek nevezhet elebe.

Megbizom ont, hogy erről az utazásom alkalmával érintett vidék összes népességét — ismételt szíves üdvözléssel — azonnal tudósítsa.

Kelt Budán, 1872. évi május hó 10-én.

Ferencz József, s. k.

Kolozsvár városa választó polgáraihoz.

gróf Mikó Imre.

„Tisztelt polgártársak!

Az országgyűlés bezártával képviselői megbízatásom lejárván, van szerencsém még egyszer megköszönni önöknek azt a bizalmat, melylyel már több ízben megítélteni sziveskedtek.

E bizalom hátralevő napjaim legbecsesb emlékei közé tartozik, mert mint önök képviselője vehettem részt az 1867-ki örökké emlékeztető országgyűlésen, melyen alkotmányunk visszaállítottat s a nemzet újra koronás királyát üdvözölhette.

Magyarország történetében nem első eset volt ez, de soha a mult sebei hathatósabban nem gyógyítottak, s a jövő több bölcsességgel nem biztosított. Mi más képet mutat például 1791, mint 1867! Őseink a visszaállított alkotmányt akkor is új törvényekkel biztosították, de mily kevés sikerrel. Most magunknak az okoknak elhárításában és új intézmények alkotásában kerestett a gyógyszer.

A mit 1848. megkezdett, azt 1867. végezte be.

A reformált magyar alkotmány, a parlamenti kormányforma minden biztosítéka fenntartott, de egyszersmind összhangzásba hozott a practica sanctióból folyó kapcsolat szükségével a kölcsönös érdek, paritás és alkotmányosság alapján. A delegatiónk intézménye nemcsak alkotmányunkat erősíti, de egyszersmind biztosítja befolyásunkat oly ügyekre is, melyeket az 1848-ki törvények meglehetősen homályban hagytak; s elhárítják az összeütközések okát, melyek három század óta annyira gyász és sikertelen küzdelmet árasztottak mindkét félre.

A nemzet újra kezébe vehette sorsát, s a kormány és törvényszerű megindíthatja az ország anyagi és szellemi fejlődését.

A jelen országgyűlés sem volt szegény eredményekben.

Törvények hoztak, melyek rendezték a törvénykezést és közigazgatást. Tamaszt nyert a bírói függetlenség, s a bírói hatalommal való visszaélésnek elejét vették.

Az igazságszolgáltatás elválasztottat a közigazgatástól.

A törvényhatóságok és községek, a parlamentarismus követelménye szerint, az onkormányzat és felelősség alapján rendezettek, s éppen úgy biztosítottat a keblük onkormányzat, mint lehetőre tetteket a törvények pontos végrehajtása és a miniszteri felelősség.

Felállítottat az államszámvevőszék az ellenőrzéshez szükséges hatáskörrel.

Az 1848-ban megszüntetett urbéri kapcsolatból tennmaradt viszonyok rendezéséről, az irtványokról, és Erdélyt illetőleg az arányosítás- és tagosításról, valamint a vadászati jogról hozott törvények nagy haladást jelölő tények a birtokviszonyok végleges tisztázására nézve, s nem messze az idő, midőn hazánkban éppen úgy egy természetivé válik minden földbirtok, mint egyenlővé vált már törvény előtt minden polgár.

A vízszabályozási és gátrendelési, az ipartörvények, több rendbeli kereskedelmi szerződések, a vasuti hálózatok kiegészítése, a Ferencz-csatorna átalakítása, a főváros emelését célzó intézkedések fényes tanúságot tesznek arról, hogy az ország anyagi érdekei is mily gondos figyelemben részesültek.

Intézményeink és törvényhozásunk fejlődése hazánkban oly hitelt teremtett, mely nagy és üdvös beruházásokat eredményezett, s az ország jólétét és segédforrásait annyira fokozták, hogy az adózók terheinek súlyosbítása nélkül honvéderendszerünk fejlesztésére, közköltésére, tudományos és művészeti czélokra az eddiginél nagyobb összegeket szavazhattunk meg.

Valóban semmi sem mutatja inkább, hogy öt év alatt mily fejlődésnek indult az ország, mint az, hogy fővárosunk minden várakozást túlszárnyaló mérvben emelkedik; az ipar és kereskedelem élénkül, a vasut-hálózatok egymásután kiépítettek; a századokon át elhanyagolt népnevelés iránt áldozatra kész részvét ébred; honvédségünk begyakorolt kész hadsereggé kezd válni; s a közművelődési czélok nem találkoznak a régi közönnyel.

De miért számítlam elő a lefolyt országgyűlés minden nevezetesebb tényét?

Őnök, a kik a közügyeket oly éber figyelemmel kísérik, ismerik mindezt, s tudják, hogy még számos üdvös törvény létrejöhetett volna, ha a végző hetek sajnálatos eseményei az országgyűlés munkásságát meg nem bénítják.

Ezek között lett volna a kolozsvári egyetem felállításáról szóló törvény is, mely önöket oly közelről érdeklí, s mely nekem különösen szívemen fektett. Azonban e mulasztást, addig is, míg az új országgyűlés összeülhetne — pótlagos jóváhagyás reményében — pótolni fogja a kormány. Biztos értesülés nyomán mondhatom önöknek, hogy a kolozsvári egyetem felállítására nézve az intézkedések legközelebből meg fognak tétetni s az egyetem — isten segédelmével — még ez év novemberében megnyílik.

Es most nincs egyéb hátra, mint ismételve megköszönnöm nagybecsű bizalmukat, s búcsút vennem önöktől — e téren végbucsum.

Hajlott korom, hanyatló erőm és rongált egészségem miatt vissza kell vonulnom a közügyektől, melyeknek szolgálatában már negyvenöt évet töltöttem.

Önök körében töltöttem ez évek legnagyobb részét. Együtt örvendettünk a jobb napoknak, együtt szenvedtünk át a sanyaru éveket. Epen azért — mivel a mult legszebb emlékei elválaszthatlan kapcsolással kötnek e városhoz — engedjék meg önök, hogy a búcsu e megindító perczében — midőn hazám jövőjébe vetett hitemet kételem is ostromolják — nyíltan, őszintén kimondjam azt, mi aggodó lelkeim van.

Az ellenzék a kiegyenlítés alapja, az 1867-ki XII-ik törvényezik megváltoztatását tüzte ki egyik főczéljául, s ugy látszik, hogy ez irányban Erdélyt erős igazgatás tűzhelyévé készülni tenni.

Álljanak önök ellent ez áramlatnak, s ragaszkodjanak oly szilárdul ez alaphoz, mint eddig.

Kolozsvár jó példája hatni fog egész Erdélyre. Ha Magyarországra nézve áll, mint Deák Ferencz legközelebből mondott: „hogy a kiegyenlítés, a mely megtörtént, az alapelvek, melyek politikánkban vezéreltek, jelen körülményeink közt az egyedüliek, melyek hazánk felvirágzását eszközölhetik; hogy ez alapnak rendíthetetlennek kell maradnia, mert ha az alap megrendül, elöreláthatatlan bajok fognak bekövetkezni, melyek az országot veszélybe dobnák”; mennyivel inkább áll ez Erdélyre nézve, melyet első sorban és kétszeresen érne minden baj, s mely legsúlyosabban érezné meg minden koczkatató lépést.

Óvakodjanak önök koczkatára tenni az alkotmányt, nemzetiséget s a biztos fejlődés lehetőségét.

Nálunk soha sem volt hagyományos a koczkatató politika. Még a nemzeti fejedelmek idejében is a bölcs mér-séklet, az észlelyes szánítás és el nem bizakodott erély volt az, mi fenntartotta hazánkat. A koczkatató politika mindig Erdély pusztulása követte, s midőn egy Bethlen Gábor és I. Rákóczy György bölcs mérsékletét és észlelyét II. Rákóczy György gondatlan hevessege váltotta fel, Erdély oly romlásba hanyatlott, melyből soha ki nem épülhetett.

A multak tapasztalatai legbiztosb tanulságai a jövőnek.

Fogadják önök, melyen tisztelt polgártársaim, még egyszer köszönetem és hálám, búcsúm és tiszteiletem kifejezését.

Pest, május 4-én 1872.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatolt M.-Vásárhelyt, máj. 13-án 10 ó. 15 p. d. e. Érkezett Kolozsvárra, máj. 13-án 10 ó. 30 p. d. e.

A baloldali gyűlés tegnap 11 órakor zárt helyen megnyitottat, nem sokára a baloldal aránylatának számos tagja, közöttük Berenczey megjelenván, a bemenetelnél verekedés fejlődött ki, katonaság meg-

jelenésére megszűnt. Ülés katonai fedezet mellett 1/2 óráig tartva, minden tüntetés nélkül eloszlott. Egy befogatás és 3 könnyű sebesülés történt. Az egész nap es éj legkisebb zavar nélkül telt el, mint-ha semmi sem történt volna.

Tisza Kálmán, választói és az ország előtt.

(Ss.) A mit T. K. a balközép kormányképessé-gével mond sokban alapos: mérőben megtagadni azok tarthatóságát a szellemi vakságra bizzuk, s megjegyezzük, hogy ezt tenni a parlamentarismus életgyökerére emelt csapástól nagyon kévében különbözik. A fogadott korteskedés beszélhet arról is más hangon, a bíráló journalist azt nem teheti; hisz T. K. maga mondja elég szabatosan „mi mindezt rázkódtatások nélkül alkotmányos uton akarjuk elérni — a nemzet többségének és a nemzet törvényes királyának beleegyezésével akarjuk elérni;” ugyan ő hangsúlyozza, hogy ha a balközépnek sikerülne többségre jutni, szem előtt tartaná azt, hogy azon nagyfontosságú ügyek, melyeknek nemely része „nemzetközi szerződési jelleggel bír” rögtön meg nem változtatható; s a balközép a nélkül, hogy elveit föladván, létesítne azt „mi azonnal létesíthető és megszerezne a biztosítékokat a többinek létesíthetése iránt” s ezeket is létesíteni fogna „óvatosan, fokozatosan.”

Nagyon helyesen szólott T. K. a pártokról is. Ő az alkotmányos élet élelenségének föltételeit látja létesülésben, enélkül elszibbadna a nemzeti erő, tehát gyöngébbé válna. Az államölceslet hangján mondja, a mit mindkét párt méltán szívére vehet: „arra, hogy a veszély perczek bekövetkezésekor együtt tudjunk — a magyar trón körül csoportosulva — mint egy ember küzdeni hazánk bármely ellensége ellenében egy okvetlen szükséges, és ez az egy az, hogy legyen a párt-harcz higgadt, legyen becsületes fegyverekkel küzdve.” Ez nem távolítja el egymástól az egy haza gyermekeit, s lehetővé teszi a veszély perczében a gyors egyesülést. Hagyjának fel tehát a folytonos rágalmakkal a gyanúsítással, hogy „küzd-hessük meg a nézet-harczot mint különveleményű de egymást becsülő hazafiak és ekkor ebből a házará csak áldás fog hárulni.” Melyik józan jobboldali nem mond erre: ament?!

Es arany tanácsokat a balközépieknek is kivétel nélkül ajtók fölébe kellene írni: ugy azután kevesebb aggodalommal várhatnók a választási nagy küzdelmet, s jobb reményekkel nézhet-nénk a közel jövőbe.

Midőn mi T. K. fennidézett szavait olvastuk, így szólunk magunkban, im a tüzes Tisza K. is tud mérseklő vezér lenni; és mi ennek őszintén örülnünk az ellenzék és az ország érdekében.

T. K. jövő programját, hogy „törekedni kell mindannak megszerzésére, mi hazánk állami létére és biztonságára szükséges” — minden józan deákparti aláírja. Nemzeti hadsereg, önálló magyar pénzügy, a „haza belbékéjének, a jelen helyzetben levő jónak megóvása” — mindez nemzeti közhajítás, törekvés, részben létesített valóság; — példánl a sorban álló 150,000 honvéd műszaki csapatokkal kiegészítése stb. Az adók reformját is előkészítik már nálunk. A közművelődés, vallasegyenlőség, nemzetiségek kibekítése, állami takarékság, — mind oly kérdések, melyek pártkérdések nem is lehetnek, így azok kivívása a legtermészetesb kapocs a hazafiak közt. Tisza K. ismét gyakorlati államférfiúnak mutatta magát, midőn az anyagi és szellemi haladás téren arra int, ne induljunk ki elvont elméletekből; nem lenne helyes azt, „mit az ily elmélet legtoké-letebbinek mond, azonnal akarni érvényesíteni”; mert „a nemzet viszonyainak helyzetének figyelembevételével nélkül tett változtatások soha áldást nem hoztak, soha a nemzetben gyökeret nem vertek”. Ily szempontból itél az általános szavazat felett is; azután reá mutat Frank-hon és Anglia példájára, párhuzamot vonva kimutatja, hová jutott az egyik a szép teoriákkal monarchicus- vagy republicanus-párt, „de mindig zsarnokilag uralkodott”; — mig Anglia fokoza-tosan, óvatosan ime hova haladott, hatalmasodott.

Tisza Kálmán ezt a fokozatos haladást ajánlja; tehát alapjában egyetért Deákkal, kinek ép ez a programja, politikája, és pedig nemcsak elméletben, de gyakorlatban is.

Tisza Kálmán beszéde végén keményen meg-ostorozza a szélbált (talán ennek következtében bukott el Patay) politikai hibáért, illolyas magok-viselkedéért; s ezt nagyon helyesen tette, miután a szélbalok rossz hirbe hozták a balközépieket is, mióta ezek utánuk indultak volt; kar azonban, hogy Tisza K beszéde utolsó előtti passzusában ismét valetet mondott a mérsékletnek, beállt fokortesnek,

s azzal vádolta a Deákpartót, hogyha többség mar-rad, az ország általa hátratereltetik és lemond államisága követelményeinek létesítéséről; pedig hát látjuk szemekkel, hogyan gyarapodnak és szaporodnak államiságunk garantái.

Mi ezt nyelvbottlásnak tartjuk, mely eltakarta az államférfiút és főpártvezért, s csak főkortest engedett látnunk. Bárha ezt ne is láttuk volna!

Csengery Antal választóihoz (Nagy-Kanizsán).

(Folytatás.)

De hosszasan is szóltam azokról, a miket a törvényhozás a közelebbi években a közköltés körül tett, mint talán a többi tárgyakhoz képest, a melyeket érintenem kell, szólanom lehetett volna. Nem szóltam eleget az egy fontosághoz képest. Érzékemet e részletek árán-ya, a forma iránt legyőzte az erős meggyőződés, hogy a tárgyat, a melyről szölok, — a közköltésről, népünk miveltiségétől függ főleg e haza jövődjéje.

A jövő törvényhozás legfontosabb teendője, foly-tatni e részben is a megkezdett munkát, s a széles ala-pon, mely immár le van téve, tovább építve, a közép lenső és szakoktatás rendezésével, fölemelni a nemzeti közköltés összes szervezetének nagy épületét.

Azonban nem programját adni a munkásságnak, mely a jövő törvényhozás előtt áll, czélja e rövid átte-kintésnek. Csak főbb vonásokban, csak a legfőbb pon-tokban szándéksom rámutatni a törvényhozás eredmé-nyekre azon öt év alatt, mely a kiegyezés óta foly le.

Mint a közköltés ügye: tudományos és műinté-zeteink is éreztek, már e rövid öt év alatt is, hogy hazafi kezek vették át a nemzet kormányzását. Éreztek a nem-zeti törvényhozás ápoló feladatát.

A közművelődési czélokra szánt tőkék minden adó alól fölmentettek. A történelmi kutatók kiadása, a hazai műemlék-fölkutatása, kijavítása és megőrzése, az ország földének ismertetése, földtani, meteorologiai s általában természettudományi tekintetben, a népesség statisztikájának egybegyűlése és megírása részint állami segélyezéssel, mozdítatik elő, részint közvetlen állami közegek által eszközöltek, a mint több tudományos több műintézet is országos segélyt nyert. A művészetek-nek jutalmak és ösztöndíjak kiadásával, a külön orszá-gos intézetek emelésével is, minő az országos rajziskola, adatott lendület. Miveltetésünk történelméről, a közlés fejlődéséről s a hazai festészet emelkedéséről szólván, bizonyára halásan emlékszik vissza egykor azon évre, mely azt a nagybecsű műkinészt, a melyet az Eszterházy-keptárban birunk, megszerze.

S ugyanazon rövid időszakban, mely alatt a törvényhozás a nemzet közművelődési ügyei körül ennyi figyelem, érdekliséget és áldozatkészséget tanusított: mondhatni még több történt az ország anyagi érdekeinek előmozdítására.

Helyesen. Mert a vagyonság a közsabadságnak szintoly szükséges föltétele, mint a miveltiség. A két tényező együtt és egymást kölcsönösen előmozdítva, te-szik lehetővé azon nagy feladatok megközelítését, a me-lyeknek valóstítását az államtól várjuk.

Közigazdasági viszonyaink öt év előtt végig te-kinthet, önkéntelenül a gazda jutott észembe; ki egészen parlag birtokot veszen által, a melyek miveltiséi hosszú emésztő pör folytatása alatt, merőben el volt hanyagolva. Hát ad Istennek, hogy a pör alkuval be van fejezve s nem tudja, hol kezdje a javítást; nem tudja, miként szerezzék be a beruházásra szükséges nagy összegeket.

Istennek hála, a kiegyezés, a sokat ócsárolt, még mindig ostromolt kiegyezés, közhitelünk megalapításával, tette lehetővé hazánkban azokat a nagy mérvű beruhá-zásokat, a melyekre elhanyagolt közigazdaságunk terén szükség van. A legkialtobb bizonyosága e közhitel, ősi tulajdonunk, kétségtelen jogozimunk és kizárólagos ren-delkezési jogunk elismerésének. Az összes külföld, a világ czáfolata azon ótomba vádalt ellen, melyeket az elvakult páriszenvedély szór azon párt ellen; a mely a kiegyezést létrehozta. Ki nyert hitelt oly földre a melyet eladott, vagy a mely fölött a rendelkezési joga nem kizárólag őt illeti?

Legjobbán ismeri a külföld minden államnak éppen azon törvényeit, a melyektől közhitelé függ. Tudja ez okból, hogy Magyarország pénzügyi hiányának önálló-sága és függetlensége teljesen biztosítva van. Az állam-adóssági járulékon kívül, mely változás alá nem eshetik, a költségvetés minden tételét, egész összegét az orszá-gos képviselet szavazza meg, többnyire közvetlen. Csú-pán a közös védelem költségei állapítanak meg közvetve az országgyűlés küldöttjei által. S ha e küldöttek a közös védelem költségei megállapításánál, szövetségeseink, ő felsége többi országának küldöttjei is érintkeznek ezen érintkezés nemzetközi formásgaal, oly módon történik, mely az országnak mind önállóságát, mind nemzetiségi biztosítja. Hogy anyag érdekeink is meg vannak óva ezen érintkezésnél, biztosítékul szolgál szövetségeseink fokonerdeke. Hiszen ők viselik a teher-ből, mely megzavartatik, a jövő nagyobb részt. Har-mincz százalék illeti a magyar államot. Nem csekély

összeg kétségtelenül: de bizonyára kisebb, mint a mennyibe a közös hadsereg magyar részének fentartása magunknak kerülne.

Azon összegeket, a melyek szerint az országgyűlés által ajánlatnak meg, felelős miniszterek kezelik számadás terhe alatt. S hogy az ellenőrzés a legkisebb részletekig lehetségesse válik: a kormány mellett önálló közeg, független állami számszék állított fel.

Egyetlen pillantás azon törvényekre, a melyek a közlebbi öt év alatt hozattak, meggyőzhet minket, hogy pénzügyi és közgazdasági ügyekre nézve, a magyar törvényhozás mindenre kiterjedő felhatalmáról. Hátra van ugyan még az egész addig nagy reformja: de nincsen adóum, a melyről a törvényhozás már is nem intézkedett volna, egy-egy könnyítéseket is hozva be különösen a közvetett adóknál. Rendekezik országgyűlésünk a pénzverésről, a postákról, a táviradokról és a vámtörvényben. Kereskedelmi szerződéseket fogadott el, a melyek már a magyar kereskedelmi miniszter hozzájárulásával kötöttek. Rendezte az iparügyet. S az ipar és kereskedelem érdekében képviselőket állított az ipar- és kereskedelmi kamarákban. Azon szakismeretek tanítására, a melyektől az ipar és földművelés emelését várjuk, iskolákat nyitott. A valuta helyreállítására is megtörtént a kezdeményezés. S hogy önálló ügybankunk nincsen még, egyáltalában nem a kiegészítésből folyó jogi vagy törvényes akadályokon, nem is a törvényhozás vagy a Deakpárt jóakarátán múlt eddig, hanem közgazdasági és általános pénzügyi nehézségeken, a melyeken nem a kiegészítési törvények módosítása, nem a delegációk eltolása, vagy a hadsereg bármelyik részének se it.

Nem szólnak azon aránylag kisebb összegekről, a melyek az állam költségvetésében évenként közgazdasági cselekvések előmozdítására megmaradtak. A kiegészítésnek s az az által megállapított közhatalom közötti különbség, hogy több száz millió ruházott be a rövid öt év alatt csak vasútkba, oly vidékeken is, a hol eddig kútak s m. lehetén, az év nagy részében a forgalom teljesen pangott. Terményeinknek minden irányban megnyílt, vagy rövid időn megnyílt a világpiac. A nemzetnek egy régi óhaját is, a tengerpartok közvetlen összeköttetése termővidkeinkkel és a fővárossal valóssággá lesz rövid időn. S már foly a munka, mely a magyar állam tengerpartját kényelmes és biztos kikötővé alakítja át.

Mindazon nagy érdekek, a melyekről eddig szóoltam, a nemzet közművelődési és közgazdasági érdekei, mint központban, találkoznak az ország fővárosában.

(Vége köv.)

Legújabb táviratok.

— Szt. Pétervár. Az orosz fővárost nemsokára lóvasutak fogják átérni és fölötti körvasutat készítenek körül a bécsi Tramvay mintájára.

London, május 11. A „Morning Post” jelenti, hogy az angol kabinet tegnap Washingtonba intézett sürgönyben kijelentette, hogy Angolország határozatlan elutasítja a választott bíróssággal való eldöntését a fenforgó vitás kérdéseknek.

Páris, május 11. Mint hírlík, a hadügyminiszter, a közte s a capitulációkat vizsgáló bizottmány közt kifejtett surlódás következtében beadta volna lemondását; a mi azonban aligha elfogadtatik.

Páris, május 11. Gambettának fogadtatása alkalmából egy feliratot nyújtottak át az elásásiak: reményüket jezik ki Franciaország boldog jövője iránt. Gambetta igen mérsékelt beszédet tartott, melyben az elásásiakat tevékenységre s önmegadásra inti, hogy Franciaországnak egy oly népesség példáját mutassák, a mely meg tudja őrizni érzelmeit a nélkül, hogy a mértéket áthágna, vagy bármely beavatkozást felidézze.

A „Times” párisi levelezője szerint 8-án reggeli 4 óráig Don Carlos még nem volt elfogva, egyenesen a határról érkezett értesítés szerint a carlista párt parancsokat adott ki az iránt, hogy a határ mellett eső összes helyeken a carlista csapatok győzelme harangzúgással ünnepeltesse; — azonban úgy látszik, a vezérek ezen eszközt csupán veszteségük elutkolására használták fel.

Bayonnéból 7-ről kelt hivatalos közlés szerint a Don Carlos alatti csapat megtámadott és meveretelt; — több száz fogoly került kézre. Don Carlos San Sebastian felé menekült, s a karibélyosok által üldözötték. Az orquietói csatában a Moriones tábornok hadereje nem volt egészen 2 000 főnyi s szorony-szegezve foglalta el a falut, a carlistákat meglepve. A carlisták, némelyek szerint 5000-en, s mások szerint 7000-en voltak. Pampelonába 797 fogoly vitetett.

Madrid május 10. Hivatalosan jelentik, hogy Navarriban ismét 500 főfelő hódolt meg a „Gaceta” jelenti, hogy Gupuzcoaából a bandák Navarriban menekültek át, és ott az Elías vezetése alatt 70 emberrel, kik Franciaországból jöttek, egyesültek.

Keletről.

Mint Sarajevóból írják a bosnyák keresztények helyzete napról napra elviselhetlenebbé lesz. Minduntalan reformokról beszélnek. Torokország ezen alattvalói részére, de a reformok csak írott maradtak, s tényre a bosnyák keresztények még mindig a török aristocracia jármá alatt nyögnek. „Ki a törökországi nyomorult állapotokat ismeri. — írja a levelező — az nem is gondolhat bizonyos reformok valóítására, mert reformok csak oly állapotban lehetségesek, hol a hatalom örködik a törvény felett és alattvalóit annak megvárására kényszeríti. Torokországban Konstantinápolyt kivéve, ez másként van. Ott mindenki csak a Korán-t ismeri el egyedi törvénykönyvül s ezt használja, cseppet sem törődve a törvénykezést illetőleg 1358. óta kiadott reformokkal. Torokország az egyedüli európai állam, hol a költségvetés a cultus- és közoktatásra egyetlen árva fillért sem áldoz. A szánandó állapotban levő török iskolák a mecsetek javadalmából tartatnak fen, míg a szerbek maguk viselik a közoktatás költségeit. Annál bántóbb reájuk nézve, hogy egy újabb rendelet a szerb iskolákat és iskolai alapot a kormány igazgatása alá helyezi. Ez fogja jövőre a tanulókat kinevezni s a tantárgyakat megjelölni. A lakosság már tiltakozott is ez ellen a nagy hatalmak konstantinápolyi képviselőinél; de előre látható, hogy a tiltakozásnak nem lesz eredménye, mert hisz Konstantinápolyban ép néhány külföldi tanácsára határozották magukat, hogy eljárás. Ignatieff tábornok és Rustics szerb

követ azonban, hallomás szerint, még is tettek lépéseket, hogy a portát a rendelet visszavételére bírják; de mily sikerrel, az eddig még nem jött köztulomásra.

UJDONSAGOK.

Kolozsvár, május 13. 1872.

— Uj előfizetést nyitunk 1872. május-decemberre 8 fttal, május-szeptemberre 5 fttal o. é. A szerk.

— Király O Felsége Mezőhegyesről május 9-én délután egy órakor Orosházára érkezett. Itt az egész város talpon volt, a diadalívén e szavak: „A legelső magyar ember a király. Érte minden honfi karja készen áll.” Tomcsányi főispán beszédre a békési küldöttségnek a király szép szavakban válaszolva, megdicsérte a békési községek áldozatkészését a népnevelés terén; Hód-Mező Vásárhelyen husz ezerre tehető tömeg várt a pályaudvarnál; a zászlók jellemző feliratokkal voltak ellátva. Csongrádmegyébe küldötték a királyt itt fogadta és az egyes tagokkal szívélyes szavakat váltott, négy óra tájban megérkezés Szegedre. A királyt Dány főispán üdvözölte a pályaudvarban, mire ő felsége szívélyesen válaszolt: a pályaudvar körül és az egész bevonulási vonalon szakadailan embertömeg talán százezernyi, a szegedi nép lelkesedése leírhatlan; a király szállásán ismét városi koldótságot tisztelgett; a király szava: „Az alföld vidékein dult elemi csapások seморitő jelenségei után jól esik Szeged városában megállapodnom; Szeged városa szerencsés fekvésének és szépségének és szűnni nem akaró éjjelen szakták felbe ő felségét, ki aztán szavait így végzé: Köszönettel fogadom egyebiránt hűséges érzelmeik nyilvánítását, mely öszinte ragaszkodásukról kezeskedik számítsanak önök és küldöik is mindenkor változatlan hűségükre.” Végre Szeged városának egy másik küldöttsége a várörödtések megszűntetését kérelmezve, a király így válaszolt: Meleg részvétellel kísérem Szeged városának fejlődését és azért legyenek meggyőződve, hogy az imént átnyújtott kérelmet különös figyelemmel méltatva, azonnal fogok intézkedni, hogy ezen ügy kormányom által a lehetőséghez képest gyors és kedvező elintéztet nyerjen. Ezenkívül a király a várat, a lyceumot szemlélte meg. Udvari ebéd után indulás Pesire.

— Az Aradon máj. 9-én tartott román értekezletről így ír az „Alfold”. „A tegnapi délután itt tartott román értekeztet lefolyásáról eddig csak arról értesültünk, hogy az engesztelhetlen tulzók pártja leszavazta a mérsékelt románok közvetítő indítványait s szótöbbséggel a nagybecskereki Mileiti-féle programot magáévá tette.

— Brassóból írják: Fogarassy Mihály erd. kath. püspök ő nagyméltósága máj. 8-án érkezett körünkbe. Estve a katonai zenekarral fényes serenaddal tiszteltetett meg. Máj. 9-én a bérmlás szentségét osztá. Estve a rom. kath. gymnasium épületében zene- és szavallati előadás tartatott, szép sikerrel.

— A brassói iparkamara látva a gyapjuforgalom nagybővödését azon folyamodással találta meg a bécsi osztrák nemzeti bankot, emelne fel brassói fiókjának dotációját 100,000 fttal — a bank azonban e kérelmet egyszerűen elutasította. Ez is egy datum a magyar önálló bank életét szükségessége mellett.

— A ló és marhatolvajlás virágzik a Barczán, a „Kron. Ztg.” szerint a múlt évben 155 lovat és 18 szarvasmarhát loptak el 13,662 fttal értékben.

— A brassói erdősegeket a cserebogarak lelevelézték.

— Hordozható vasutat talált fel a „Telegraph” értesülése szerint Popoviciu Lázár mérnök. A mintát ki is állították Bécsben a Klein-palotában, s ápril 22-én egy katonai szakértőkből álló bizottság megvizsgálta azt, használhatóak találtak.

— Striket próbált N.-Szebenben 60 szabólegény. Fizesetők 20%-al főlemelését s kevesebb órai munkát követeltek. A mesterek mellányos kapacitójára abba hagyták a strike-kísérletet.

— Haupt Frigyes honv. min. osztálytanácsos nyugalmaztatva, díjmentesen magyar nemességet nyert. Gruz Albert honv. min. titkár osztálytanácsossá léptetett elő.

— Uj találmány. A „Kolovrat” gőzhajó kapitánya, Raisics ur sok évi kísérlet után egy a hajók ki-mohozása tekintetében igen fontos találmányt tett. Raisics ur már szabadalmat is kért találmányára, melyet a bécsi világkiállítás is be fog mutatni.

— A „Kelet” anyamasszony veszett módon rikácsolt a tegnapi: nem tűrhette az igazmondást. Pedig még sok — nagyon sok van hátra! Ha nem kímél magát, mire a hordó tetejére kellene állítatnia, mint szoktak tenni az ily szolgálalkú alkortésekkel, — idő előtti rudra kerül a bőre.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

[6—40]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MOR

orvos- és sebészudor, szülész és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-es emelet 14. sz. szobában.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

„Wiener Commissions-Bank“

VÁLTÓIRODÁJA

— Kohlmarck, 4 ik szám. —

Kibocsátás vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azert is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert minden ily vételjeggy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedül megnyerhetni s ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyen 10 forint

hamában részesülhetoi.

A. csoport. (Évenként 16 húzás.) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap: egy 5%-kos 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 ft s a sorozatos sorsjegy 400 ftal visszaváltatik.

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban,

egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy innsbrucki (tyrői) sorsjegyet.

Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Évenként 13 húzás.) Havi 6 forint részletfizetés. Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap:

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban,

egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy saasz-melningeni sorsjegyet.

Főnyeremény 35,000, 15,000 ft delmet ért.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvét-mellett is eszközölhetnek. — Nyereménylistástromok a húzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg.

19—30

(433)

A. Szerecsen-gyógyszertár által Mainzban ingyen kapható Dr. Sampson tudományos cikkezele a

Coca-labdacsok I., II. és III.

használatára felől (1 doboz 2 ft, 6 doboz 10 ft o. é. porosz gyógyszer-díjszab.) A lélegző és emésztő-szervek, az idegdendzser betegségei valamint általános és különös gyengeségi állapot ellen, úgy az induratio hure-altaiaos szer, a coca-nak Peruból kiunio tulajdonságai felől.

2—20 [455]

MEGHIVÁS a „Victoria” biztosító társaság VI-dik rendes közgyűlésére.

A „Victoria” biztosító társaság t. cz. részvényesei Kolozsvárt a városi „Redoute” teremben 1872. május 31-én délelőtt 9 órakor tartandó VI-dik rendes közgyűlésére ezennel tisztelettel meghívatakn.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1871. június 17-én tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvének II. pontja alatt az elnökségre vonatkozó határozatnak intézkedés végett a közgyűlés elé terjesztése.
2. Igazgató választmányi előterjesztés a lefolyt üzletév eseményeiről, és az évi számadásról.
3. A számadásvizsgáló bizottmány jelentése.
4. A számadás felett határozás és a lefolyt évre esendő osztalék megállapítása.
5. Indítványok.
6. A választmányba szükséges tagok és a számadásvizsgáló bizottmány megválasztása.

Kolozsvárt, 1872. május 6-án.

A „Victoria” biztosító társaság igazgatósága:

Simon, alelnök.

Frits, igazgató.

Galgóczy, vezérigazgató.

Kivonat az alapszabályokból:

* 25 § Közgyűlésen minden részvényesnek megjelenési és tanácskozási joga van

A szavazati illetőleg minden 2 uj részvény egy szavazatra ad jogot. A régi részvényekre nézve a szavazati jog a régi alapszabályok szerint változatlanul marad.

Tíz szavazatnál többet senki sem bírhat.

Távollevő részvényesek közönségesen csak szavazatképes részvényesek által képviselhetetik magukat: azonban a határozott névre szóló régi részvényeseknél meg-

nekedtetik, hogy ferj s nők ferjeik, kiskorúak és gyamság alatt levők, gyámjaik és gondnokaik, testütelek, alapítványok választott meghatalmazottjái által képviseltessenek, habár az ily egyének részvényesek nem volnaak is.

Tíz szavazatnál több egy kézben, ily megbízatás útján sem egyesíthető bele érve ebbe már a saját szavazat számot is.

26 § Egyebirant a részvényeseknek s azok képviselőinek a közgyűlésen joggyakorlatás tekintetéből hivatalos igazoló-jeggyel kell magukat ellátniok, mely

jegy birtoklójának nevet, állását, a képviselt részvények és az azok után járó szavazat számát foglalja magában, mely jegy szavazat alkalmával mindenkor, tanácskozási alkal-

mával pedig szükség esetén felmutatandók.

E czeiből az igazgató választmány minden közgyűlés előtt saját kebeléből két tagot választ, kikhez az igazgatóság maga részéről egy harmadikat nevez, kik együtt

képezik az igazoló bizottmányt, mely közgyűlés előtt egy hetet folytonosan együtt ülven, a szavazati igazoló részvények a közgyűlés előtt legalább 3 nappal ennél leendőők,

a meghatalmazványok hozzá beadandók, s az általa megvizsgált részvényes jogosítvány és meghatalmazványok alapján az igazoló-jeggyet kiadja, eljárásról a közgyűlés

elő terjesztendő jegyzőkönyvet és nevjegyzéket vezetven.

Ny. Gáman János orokosainál Kolozsvárt.